

Микола Примуш

доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології та державного управління Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця)

Рецензія на монографію І. Кіянка «Популізм в історії та сучасності: ідеологічні течії, рухи та політичні технології» - (Львів, в-во «Простір» - 2016 – 387с)

Поняття популізму ствердилося у політології та дослідженнях з історії за відсутності його загальноновизнаного, однозначного тлумачення. Теза про складність дефініції та величезну різноманітність проявів популізму є початком роздумів про популізм більшості авторів, що зверталися до цієї теми. Складовою науковою дискусії, яка триває вже кілька десятиріч, стала і думка, що від категорії «популізм» як інструменту політичного аналізу взагалі слід відмовитися. Проте чималий доробок дослідників популізму створює сьогодні досить міцну основу для її активного використання політичною наукою.

Численні та різноманітні словникові визначення популізму тлумачать його як тип політики, особливий політичний феномен, як рух, як термін, що позначає водночас кілька відмінних понять тощо.

Популізм і сьогодні є актуальним феноменом політичного життя цієї країни, формою політичної активності широких верств американського суспільства, істотним чинником впливу на партійний істеблішмент. Яскравим прикладом цього є дуже популістська виборча кампанія Д. Трампа 2016 року.

У монографічному дослідженні «Популізм в історії та сучасності: ідеологічні течії, рухи та політичні технології» ґрунтовно аналізується комплекс проблем, пов'язаних з феноменом популізму, який є актуальним на сьогодні в політиці багатьох країн, і реалізація популістських гасел іноді мають драматичний характер.

Актуальність дослідження очевидна і з огляду на відсутність комплексного вивчення проблематики популізму в Україні, належної політологічної оцінки попередніх студій, переосмислення деяких міфологем окремих дослідників.

Авторка дає своє тлумачення концепту популізму, як багатогранний політичний конструкт, який виконує інтегративно-когнітивну функцію структурування та конструювання складної та суперечливої політичної реальності з елементами соціальної, дискурсивної та праксеологічної еkleктики. Характерною особливістю актуалізації популізму є екстремальні параметри функціонування державно-політичного організму соціуму та ціннісних проєкцій його буття. Кризовий стан суспільства, де генерується концептуальна платформа популізму, відображає об'єктивну потребу в демократизації засад суспільного устрою та соціального буття. Зокрема, антиелітарне спрямування популізму обумовлене потребою розширення впливу предметного поля та інструментів прямої демократії та безпосереднього народовладдя. Антропологічний оптимізм популізму контрастує з статично-консенсусною метафізикою елітаристських уявлень про природу суспільної стратифікації та взаємодій.

Зроблені автором висновки будуть корисними для політиків, науковців, слухачів державного управління, політологів, юристів.

У своїй сукупності це монографічне дослідження є новим і важливим внеском у розвиток політичної науки та заслуговує уваги для нових досліджень.